

Raport în urma vizitei de monitorizare

în Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități Recaș Localitatea Recaș, Județul Timiș

Echipa formată din **Mihai Copăceanu (psiholog), Elisabeta Moldovan (autoreprezentant) și Dana Ududec (jurist)**

Data: **6 noiembrie 2014**

Vizita de monitorizare a avut loc între orele **11:10 și 15:00**

Localitatea: **Recaș, jud. Timiș**

1. Informații generale

Denumirea completă a instituției	Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități Recaș	
Adresa	Str. Ploilor nr. 27	
Șef de Centru	Cheverigan Dorina Laura	
Număr de telefon	0256 330 090	
Personalul cu care se discută	Golubov Milan (contabil), Carmen Bîtcă (asistent social, lucrează cu Centrul din 31.01.2013), precum și alt personal prezent la momentul vizitei. Întrucât persoana cu funcție de șef de Centru se afla în concediu, dl. Golubov Milan era persoana care îi ținea locul.	
Tipul instituției	Centru de plasament	
Capacitatea (nr. locuri)	80	
Nr. locuri efectiv ocupate	76 (aflați în evidența Centrului), dintre care 12 (merg la școala profesională din Timișoara și vin în Centru doar în weekend și vacanțe)	
Persoane în funcție de gen (conform statisticilor oferite de asistentul social și valabile la data 01.10.2014)	M 53	F 23
Persoane pe vârste (conform statisticilor oferite de asistentul social și valabile la data 01.10.2014)	Copiii și tinerii din Centru au vârste cuprinse între 7 și 23 de ani, după cum urmează: 7ani (2), 8 ani (1), 9 ani (3), 10 ani (8), 11 ani (4), 12 ani (5), 13 ani (4), 14 ani (12), 15 ani (13), 16 ani (7), 17 ani (5), 18 ani (4), 18 ani (4), 19 ani (5), 22 ani (1), 23 ani (1), 24 ani (1)	
Surse de finanțare, inclusiv fonduri europene	Cea mai mare parte a fondurilor provin de la bugetul Consiliului Județean Timiș, prin DGASPC. Centrul primește și donații, însă volumul acestora este redus.	

Vizita a început în ziua de joi, 6 noiembrie, la ora 11:10. Centrul se află în localitatea Recaș și face parte dintr-un complex mai mare, construit între anii 1993-1997 de către o fundație denumită „Les Enfants de Recaș”. În aceeași curte funcționează Centrul de Plasament împreună cu Școala Specială.

Conducerea Centrului nu și-a dat acordul pentru fotografierea copiilor și tinerilor, și nici pentru fotografierea incintei instituției invocând faptul că regulile DGASPC nu permit acest lucru.

2. Plasamentul în instituție

Nr. persoanelor plasate în Centru prin hotărâre judecătorească	60	Nr. persoanelor plasate în Centru prin hotărâre a comisiei pentru protecția copilului	16
Nr. persoane cu certificat de încadrare în grad de handicap	47	Nr. persoane despre care se menționează în statistici că nu au certificat de încadrare în grad de handicap	23

Din datele statistice oferite de asistentul social care deservește Centrul, se observă un număr semnificativ de copii care nu au certificat de încadrare în grad de handicap (23). În dreptul lor este trecută mențiunea „nu se încadrează”. În legătură cu acest aspect, asistentul social a menționat că unii copii ajung în Centru împreună cu frații sau surorile lor, și nu toți au dizabilități.

Copiii vin în Centru de pe toată aria județului Timiș. Aceștia vin în centru după încheierea protecției prin asistență maternală și după ce s-a încercat luarea altor măsuri în privința lor. În Centru ajung și frați – în cazul acestora, asistentul social a precizat că se încearcă plasarea în asistență maternală a copiilor fără dizabilități și păstrarea legăturii dintre frați prin vizite periodice.

Dosarele copiilor sunt ținute în Centrul, în biroul asistentului social.

Față de statisticile oferite de asistentul social și valabile până la data de 1 octombrie 2014, între această dată și momentul vizitei, 4 tineri au fost transferați la centrul de adulți de la Găvojdie. De asemenea, asistentul social a precizat că în ultimele 10 luni au plecat 30 de tineri din Centru.

Conform asistentului social, transferul către alt centru durează în medie 2 luni de zile. Tinerii sunt duși în vizită la centrul respectiv pentru a vedea care este situația acolo. Asistentul social a oferit un exemplu de câțiva tineri care, după vizita la centrul din Lugoj, și-au exprimat nemulțumirea față de acel loc și s-a renunțat propunerea transferării lor acolo.

În legătură cu viitorul copiilor după plecarea din Centrul din Recaș, asistentul social a precizat că tinerii care sunt încadrați într-un grad de handicap merg în aproape toate cazurile la centre pentru adulți din județ, și doar cei cu grad ușor de handicap sau fără certificat de încadrare în grad de handicap sunt ajutați de fundații pentru a trăi independent. În orice caz, prima dată se încearcă reintegrarea în familie înainte de plecarea tinerilor din centru, și apoi sunt luate în considerare alte măsuri. Conform asistentului social, reintegrarea în familie care ar avea cele mai mari șanse de succes este cea care se face în primul an de când copiii și tinerii sunt plasați în Centrul din Recaș, ulterior șansele diminuându-se.

O altă variantă care va exista pentru copiii și tinerii din Centru este îndrumarea lor către case de tip familial. Există un plan de construcție a acestor tipuri de case, menționată în strategia județeană care își propune ca până în 2020 să fie desființate centrele mari și să fie înființate servicii de tip familial.

Reprezentantul legal al copiilor este șeful instituției, a afirmat dl. Golubov. Acesta a mai precizat că după împlinirea vârstei de 18 ani, tutorele tinerilor ar rămâne tot șeful centrului, chiar dacă tinerii nu sunt puși sub interdicție.

3. Suport legal și evaluarea măsurii de plasament

Conform d-lui Golubov, încadrarea în grad de handicap a copiilor este reevaluată anual. De asemenea, la fiecare 3 luni are loc reevaluarea temeiniciei măsurii de plasament, care presupune comunicarea cu primăriile din localitățile unde locuiește familia pentru a realiza o anchetă socială. Alte detalii legate de măsurile legale de plasament și evaluarea acestora nu au mai fost culese deoarece asistentul social care deservea centrul a avut doar o oră și jumătate la dispoziție pentru a discuta cu monitorii CRJ, înainte să își finalizeze programul la Centrul din Recaș.

În ce privește asistența juridică, personalul Centrului a precizat că se apelează la serviciul juridic al DGASPC atunci când vine vorba de măsurile de plasament ale copiilor și tinerilor.

4. Condiții de viață în instituție

Centrul funcționează într-o clădire pe un singur nivel plus mansardă, într-o curte comună cu Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Constantin Păunescu” din Recaș (jud Timiș). În clădire spațiul este distribuit sub forma a 7 grupe (cinci locuite și două în renovare), 2 spații de birouri, cabinet medical, 3 grupuri sanitare, sală de fitness (nefuncțională), bibliotecă, loc de joacă, izolator, club (folosit ca spațiu de depozitare), bucătărie, sală de mese și coridoare. Clădirea se afla parțial în renovare: o grupă, bucătăria, sala de mese, sala de fitness erau imposibil de utilizat.

Copiii din Centru au acces la sala de sport după ora 14.00, pentru că este folosită de cei de la școală până la ora prânzului însă nici în ziua vizitei și nici în zilele anterioare sala nu a fost folosită pe motivul oferit de personal „e încă cald afară”.

Spațiul de locuit este organizat în grupe, fiecare grupă este compusă dintr-un living, o baie cu chiuvete și dușuri și 3-4 dormitoare.

Grupele sunt organizate în funcție de sex, vârstă și dizabilitate. Șase din cele șapte grupe sunt locuite, cinci permanent, o grupă locuită de cei care studiază în Timișoara și care vin o dată pe lună și o grupă în renovare. Două grupe sunt pentru fete și patru grupe pentru băieți. Grupele sunt ocupate de 4 până la 14 copii.

Spațiile sunt iluminate natural, cele de la parter cu geamuri mari care nu necesită surse suplimentare, în timp ce încăperile din mansardă sunt foarte întunecate și cu geamuri foarte mici. Livingul este dotat cu canapea, masă cu scaune, covor, perdea, frigider, televizor, dulăpior cu tacâmuri, dulap cu obiecte de curățat (încuiat și în gestiunea educatorului), chiuvetă, mașină de spălat haine, cuptor cu microunde și sandwichmaker (în unele camere). Dormitoarele au suprafață mare și sunt compuse din 2- 6 paturi și dulapuri. Starea paturilor diferă de la o camera la alta. Unele camere aveau etajeră sau masă cu scaune. Nu există uși despărțitoare la camere, spațiul între dormitoare este deschis. Unii copii și-au delimitat spațiul folosind draperii pe post de uși. Totuși, nu există o intimitate personală.

Aspectul camerelor variază de la o grupă la alta, în general mobilierul este vechi și deteriorat dar funcțional și camera poartă amprenta locuitorilor/îngrijitorilor grupei. Într-unul din dormitoare geamul nu se putea deschide, în alt dormitor nu se putea închide, iar în altul am găsit scaune, uși și dulapuri rupte. Pereții și pardoseala sunt murdare și zgâriate. În timp ce unele camere sunt sărăcăcioase și lipsite de obiecte decorative, altele sunt decorate cu figurine de hârtie, huse de scaun și perdele, jucării, desene și tablouri, flori. Deși camerele sunt decorate, monitorii au observat foarte puține obiecte alese de copii și dacă sunt, se găsesc în camerele copiilor care țin legătura cu familia și a celor care muncesc în afara centrului și dispun de bani pentru a le achiziționa. Tablourile și jucăriile sunt primite de la centru și sunt dispuse în cameră de educatorul responsabil de grupă împreună cu copiii. Se găsesc jucării și în camerele copiilor mari, peste 14 ani. Camerele dețin televizoare, însă nu toate sunt funcționale.

Frigiderul era nou dar fără alimente la dispoziție; s-au găsit doar pâine, margarină și lapte (într-unul din frigidere).

Din declarațiile copiilor și tinerilor camerele sunt foarte friguroase pe timp de noapte, căldura fiind furnizată doar pentru câteva ore. Din aprecierile monitorilor spațiile extrem de mari (două, trei camere largi la etaj) par foarte de dificil pentru a fi încălzite la o temperatură optimă.

Curățenia este făcută de copii sub supravegherea și îndrumarea educatorului, care le pune la dispoziție soluții de curățat. Unele camere sunt curate și aerisite, altele sunt murdare și cu un miros închis. Unii copii își usucă hainele pe pat sau pe balustradă, fără să deschidă geamul.

Într-una din camere am găsit otravă de șoareci, educatorul mi-a confirmat ulterior că se confruntă cu această problemă.

Dulapurile, cele mai multe dintre ele, sunt încuiate cu lacăt. În dulap am găsit haine, tacâmuri, periuța de dinți, pastă de dinți, hârtie igienică. Dulapurile care sunt descuiate nu au mâner. Copii mi-au relatat că se fură între ei și își sparg dulapurile. Lenjeria de pat în general curată, este aceeași la toate paturile. Păturile erau subțiri.

Baia din grupă are duș și trei chiuvete cu oglinzi. Doar în baia copiilor mici am observat obiectele de igienă în baie, în rest erau încuiate în dulap. Nu există toalete în cameră, pe coridor se află trei toalete, una pentru băieții mici, una pentru băieții mari și una pentru fete, ceea ce înseamnă un dezavantaj și o aglomerare în timpul dimineții și serii. Băile din grupe și de pe coridor nu se încuie, în timp ce la băile pentru personal există posibilitatea de a încuia ușa.

Prin declarațiile educatorilor care ne-au însoțit aceștia au insistat că apa caldă este permanentă, iar copiii au program de duș dimineața și seara. Însă din verificările monitorilor în trei băi, la ora 12, nu a curs deloc apă caldă.

Copiii și tinerii primesc produse de igienă corporală o dată pe lună și pachetul fiecărui copil constă în: un tub pastă de dinți, 3 bucăți hârtie igienică, un șampon și un săpun. Fiecare copil primește aceleași produse de igienă, care nu se suplimentează (conform spuselor copiilor, acesta este motivul pentru care se sparg dulapurile). În fiecare baie în care monitorii au intrat nu au fost identificate produse de igienă, s-au observat câteva, foarte puține în dulapurile beneficiarilor.

Copii primesc trei mese pe zi dar cantitatea de hrană primită nu satisface nevoile tuturor beneficiarilor. Copii povestesc că nu se satură cu mâncarea primită. Micul dejun este în general același, compus din pâine cu margarină, salam, gem, zacuscă și lapte/ceai. Prânzul este compus din ciorbă, fel secundar și desert. Cina este sub formă de hrană rece, pâine cu margarină, salam, brânză, castraveți/roșii. În general sunt mulțumiți de calitatea mâncării și atunci când există suficient există posibilitatea să primească supliment.

Din ce au povestit copiii, nu se fac meniuri individualizate. Copii aleg din ceea ce primesc la masă, mâncarea care le place și care le face bine. Aceștia susțin că nu există gustări între mese.

Copii servesc masa în living cu colegii, împreună cu educatorul responsabil de grupă. Mâncarea este adusă din bucătăria centrului, care în prezent este în renovare. În momentul vizitei monitorilor CRJ prânzul a fost foarte de sărăcăcios însemnând două felii de pâine, trei felii de parizer, un castravete și o bucată de brânză. Copiii au semnalat că primesc hrană rece și insuficient calorică în ultimele două săptămâni.

Hainele copiilor sunt curate și în acord cu temperatura mediului ambiant. Primesc haine de la centru dar și de la familie, rude, angajați sau de la ajutoare. Am observat copii care purtau haine mici, rupte iar unul dintre ei nu purta șosete. Atunci monitorii l-au întrebat de ce nu are șosete, acesta a răspuns: "Nu am decât o pereche și îi țin pentru serbarea de mâine".

Copiii își țin hainele în dulap și le spală la mașina de spălat din grupă. Cei mari folosesc singuri mașina de spălat, hainele celor mici sunt spălate de educatori. Hainele sunt uscate pe uscător în living sau în dormitoare pentru că susțin că afară hainele nu sunt în siguranță. Monitorii au văzut și adolescenți, care probabil au muncit în acea zi și care purtau haine foarte murdare.

Programul unei zile

6.00 – 7.30 – *deșteptarea*, igiena personală și a camerei

7.30 – micul dejun

8.00 – 14.00 – *program școală*

14.30 – prânzul

15.00 – 16.00 – odihnă

16.00 – 18.00 – teme singuri sau cu ajutorul educatorului responsabil de grupă/timp liber/activități sportive

* 17.00 – 18.00 – Structură de sprijin – matematică și lb. română cu educatorul. În acest interval orar unii copii au acces la calculator.

18.00 – cina

18.30 – 22.00 – timp liber/ copii se uită la TV, fac igiena corporală și a camerei

22.00 – *stingerea* și somnul

Programul unei zile diferă pentru copii din centru, în funcție de vârstă, dizabilitate, nivel de școlarizare. Pentru activitățile sportive, se folosesc curtea centrului și sala de sport a școlii. Activitățile se desfășoară împreună cu educatorul. Centrul pune la dispoziție o bibliotecă cu cărți dar nu sunt mulți copii care o folosesc. Sala de fitness și locul de joacă nu sunt disponibile, fiind folosite ca spațiu de depozitare.

Copiii pot să părăsească centrul *pentru câteva ore* doar cu bilet de voie de la educator și după ce precizează durata și scopul deplasării, „dacă au fost cumiți”. Pentru comportament nepotrivit, unui copil i se poate suspenda dreptul de a ieși din centru. Copiii mici părăsesc centrul împreună cu educatorul sau cu copii mai mari.

Copiii și tinerii și-au exprimat opinii diferite în funcție de fiecare angajat al centrului. Față de unii educatori au manifestat verbal și fizic o prețuire, o apropiere și un respect. De asemenea, unii dintre angajați și-au exprimat grija, îngrijorarea și devotamentul pentru beneficiari. Față de alți angajați copiii și-au exprimat revolta și îndignarea precizând prin exemple și detalii comportamentul dur, vulgar și chiar violent. Inclusiv în ziua vizitei de monitorizare un copil a fost agresat fizic de către un angajat, copilul prezentând răni în zona capului și gâtului. Informația a fost primită din partea mai multor tineri care au subliniat agresivitatea permanentă a aceluiași educator și relele tratamente la care sunt supuși.

5. Servicii medicale

Centrul oferă servicii medicale în interiorul instituției prin 2 asistente medicale. Medicul de familie se află la un dispensar în Recaș și nu are un program stabilit pentru a oferi asistență medicală în Centru. Personalul Centrului afirmă că solicită prezența medicului de familie ori de câte ori este necesar.

Conform conducerii Centrului, nu există recomandări ale medicului de familie pentru măsura conțenționării. Centrul are un izolator cu 2 paturi. Din hol se poate vedea în interiorul izolatorului prin intermediul unei ferestre.

Conducerea Centrului menționează că Centrul are o colaborare bună cu specialiști medicali precum stomatologii.

În cazul în care există o problemă de sănătate, copiii sunt însoțiți de educator la doctor, în caz de urgențe se cheamă serviciul de ambulanță. Copiii nu cunosc cazuri în care un coleg să fi murit în centru.

Asistentul medical are un program de luni până vineri de la ora 9 la ora 15 și seara de la ora 19 la ora 20 precizând că este persoana care administrează medicația psihiatrică. În weekend acesta ne-a mărturisit că lasă în datoria educatorului să administreze medicația existând și riscul unor erori sau neglijențe.

Conform informațiilor ușor incerte furnizate de personal, monitorii au aflat că: 17 beneficiari au un diagnostic de tulburare de comportament și hiperkinezie. Trei beneficiari au un diagnostic de epilepsie (cu vârstele 9, 10 respectiv 17 ani) însă fără manifestări. Printre medicația psihiatrică s-a menționat Depakin, Trileptal, Alprazolam, Haloperidol, Romparkin, Carmazepin.

În cabinetul medical pe perete se aflau două liste: una cu numele beneficiarilor care aveau un diagnostic psihiatric și beneficiau de medicație și o a doua listă cu numele beneficiarelor în vederea monitorizării menstruației (12 fete cu vârste peste 13 ani). Ni s-a menționat că în urmă cu câțiva ani o fată din Centru a făcut avort, persoană în cauză fiind condusă la medicul de specialitate. Asistentul medical a declarat că nu există relații sexuale între beneficiarii centrului. Cu privire la educația sexuală nu ni s-a oferit un răspuns care să ateste existența unor sesiuni de informare sexuală, prevenire a bolilor cu transmitere sexuală, nici distribuirea unor materiale de protecție sexuală.

Annual beneficiarii cu diagnostic psihiatric sunt evaluați la unitatea de Neuropsihiatrie infantilă din Timișoara. Nu există însă evaluări și monitorizări periodice ale beneficiarilor cu nevoi speciale.

Asistentul medical a raportat că în unele situații se confruntă cu un deficit de medicamente, altele fiind nevoit să solicite de la diverse cabinete medicale medicație. Unul dintre angajați ne-a exprimat și chiar ne-a arătat că în caz de urgențe (răceli, febră, dureri de cap și abdominale) aduce și oferă medicamente din sursele persoanele. În cazuri de urgențe beneficiarii pot accesa serviciul de urgență din localitate.

Conform personalului, nu au avut loc decese ori alte violențe grave, incidente, accidentări care să amenințe viața în cadrul centrului.

Cu privire la serviciile stomatologice, asistentul medical ne-a declarat că există o colaborare cu un cabinet stomatologic din localitate unde beneficiarii pot accesa diverse tipuri de intervenții de specialitate.

Personalul a declarat că, contenționarea se folosește însă în „cazuri extrem de rar”.

Deși există un număr mare de beneficiari dintre care 17 au un diagnostic psihiatric mai sus amintit, plus un caz cu tulburare bipolară (inclusiv cu tentative de suicid în istoricul personal), centrul nu dispune de psihologi care să lucreze cu un program zilnic permanent. Reprezentanții centrului ne-au oferit informații contradictorii, răspunzând că psihologi de la DGASPC Timișoara sosesc la centru „fie la cerere”, fie „în fiecare zi de marți de la 9 la 14”. Centrul însă nu deține un cabinet psihologic dotat cu materiale specifice de specialitate, un spațiu special amenajat unde să beneficieze de servicii de consiliere individuală și de grup, de activități de socializare, interacțiune și de dezvoltare personală. Tocmai de aceea nu ni s-a putut oferi spre consultare niciun dosar psihologic sau alte tipuri de documente specifice pentru cei 73 de beneficiari ai centrului.

Beneficiarii au recunoscut consumul de tutun încă la cei cu vârste sub 15 ani. În legătură cu fumatul, monitorii au observat că în toate birourile în care aceștia au fost invitați (contabil, asistent social, administrator), personalul fuma în interior și exista un miros puternic de fum. Monitorii CRJ atrag atenția că Centrul este o instituție publică, iar regulile privind interdicția fumatului ar trebui respectate și de personalul angajat.

Asistentul social vine în Centru o singură zi pe săptămână și după spusele unui angajat „la cerere” însă acest angajat nu ne-a putut oferi detalii convingătoare, planuri și strategii de intervenție socială pentru cazurile speciale. S-a constatat o pasivitate și o lipsă de motivație profesională în cadrul angajaților în ceea ce privește educația școlară, educația socială și bunele practici.

6. Activități educative și recreative

Din cei 73 de copii care figurează în evidența Centrului, 12 sunt la școală la Timișoara, 46 învață la Școala de Educație Incluzivă ”Constantin Păunescu” și 15 dintre ei frecventează școala gimnazială din Recaș, unii având un curriculum adaptat. În realitate, numărul copiilor care frecventează regulat cursurile este mai mic, absenteismul și abandonul școlar reprezintă o problemă. Copii, deși înscriși la școală, nu frecventează cursurile, nu își fac temele și se plâng că este foarte greu la școală.

Mai mulți educatori au afirmat că absenteismul școlar este o problemă majoră. Pe parcursul vizitei noastre am întâlnit și am dialogat cu mai mulți beneficiari care nu se aflau la școală deși era încă dimineața în timpul programului de școală. S-a constatat și o pasivitate și indiferență din partea educatorilor cu privire la această problemă negestionabilă.

Totodată un aspect extrem de îngrijorător semnalat de reprezentanții centrului a fost fuga din centru atât a doi adolescenți care au mers inițial pentru a studia la Școala de Arte și Meserii Gheorghe Atanasiu din Timișoara cât și a unei alte adolescente care se află, după opinia unor educatori și beneficiari, chiar în localitatea Recaș.

Copiii merg singuri la școală, distanța până la școală este mică și poate fi parcursă în 10 min de mers pe jos (cei care merg la școala de masă). Temele sunt făcute împreună cu educatorul, copii care au dificultăți de învățare primesc mai mult suport. În unele camere am observat afișate pe perete orare individualizate, cu pictograme. Programul la școală începe la ora 8.00 și se termină în jurul prânzului, în funcție de forma de învățământ frecventată.

Monitorii au vizitat o sală de sport aflată în curtea instituției însă care era încuiată și încă nefolosită, precizând simplul motiv „este încă cald afară”. Centrul deține o sală cu aparatură sportivă însă folosită în prezent ca depozit de materiale și „nu a mai fost deschisă din martie 2014”.

7. Contactul cu exteriorul instituției

Conform declarației asistentului social, mulți dintre copii și tineri sunt vizitați de familie, iar vizitele sunt frecvente. Analizând statisticile oferite de asistentul social și valabile la data de 01.10.2014, reiese că 45 din cei 76 de copii și tineri din Centru nu primesc vizite din partea familiei sau a celor apropiați (în cazul unuia dintre aceștia, s-a realizat o singură vizită într-un an de la stabilirea măsurii de plasament). Rezultă că majoritatea celor din Centru nu primesc vizite din exterior, ceea ce pune probleme în legătură cu articolul 19 „*Viață independentă și integrare în comunitate*”.

Vizitatorii pot să petreacă timp cu copiii în dormitoarele lor sau în livingul grupei. Copii mai mari au telefoane mobile și la cerere pot avea acces la internet, cu sprijinul educatorului. Nu am observat afișate numere de telefon relevante, la care copiii pot apela în caz de urgență, drepturile copiilor, sau alte date de contact de la instituții publice sau private. La întrebarea noastră răspunsul a fost: „am afișat dar la fiecare două zile copiii rup aceste afișe.” Există la avizier câteva liste cu comunicări către angajați (de ex din partea DGASPC). Fiecare educator per grupă deține un registru unde sunt notate scurte rapoarte la finalul fiecărei ture, cu precizări precum vizite, situația unor beneficiari, ivirea unor probleme.

Copiii intervievați au declarat că primesc vizite foarte rar sau deloc dar că nu s-a întâmplat ca anagajații centrului să nu permită vizitele. Preferă să se întâlnească cu rudele sau prietenii în afara centrului.

Activitățile de pregătire pentru viața independentă în comunitate sunt: copiii învață să folosească mașina de spălat, să facă curățenie, primesc sprijin pentru a merge la școală, merg însoțiți de educator la biserică. În general, educatorul responsabil de copil alege ce biserică frecventează, fără a exista obligativitatea de a participa regulat la slujbă.

Ocazional participă la activități în comunitate, însoțiți de educator (festivaluri, zilele orașului) și în fiecare an, se organizează grup care merge în tabără la mare sau la munte. Prin rotație, toți copiii participă la câte o tabără.

Copiii mari muncesc la oamenii din oraș la muncile gospodărești sau în construcții, această activitate fiind acceptată de personalul instituției. Din discuții cu doi beneficiari ai centrului, am aflat că banii primiți în schimbul unei zile de lucru sunt 10 – 50 ron. Copiii nu povestesc educatorilor despre munca pe care o depun în afara centrului iar personalul nu intervine în înțelegerile pe care copiii le fac.

Psihologul vine săptămânal și consiliază copiii care sunt în evidență cu probleme psihice și de comportament dar nu există activități de dezvoltare personală, a abilităților sociale și nici un serviciu de consiliere de urgență.

Există câteva organizații ce aparțin cultelor religioase neoprotestate care ocazional organizează evenimente cu caracter social-artistic unde sunt invitați beneficiarii centrului.

8. Acces la justiție. Măsuri disciplinare, pedepse corporale, utilizarea forței.

Pentru a face o plângere copiii au la dispoziție o cutie pentru plângeri și reclamații, aflată pe holul Centrului. O parte dintre copii au telefoane mobile. Telefoanele fixe care pot fi accesate se află în birourile personalului – la șef de Centru, asistent social și contabil.

Din discuția cu personalul Centrului, aceștia au relatat situații în care copiii au folosit telefoanele lor mobile pentru a se plânge de anumite aspecte legate de viața lor în Centru, inclusiv atitudinea personalului. Mai precis, aceștia au apelat la Telefonul Copilului și DGASPC Timiș. Personalul și-a exprimat însă îndoiala cu privire la legitimitatea reclamațiilor comunicate de către copiii mecanismelor menționate.

Un alt mecanism indicat de personal prin care copiii și tinerii din Centru pot comunica despre problemele lor este „Consiliul copiilor” care se întâlnește regulat. La finalul întâlnirilor se realizează un proces-verbal care este semnat de personal și de copii. Monitorii ai văzut exemple de astfel de procese-verbale semnate. Monitorii CRJ subliniază că, deși mecanismul Consiliului copiilor este un mijloc prin care copiii își pot exprima problemele, prezența obligatorie a unui membru al personalului la aceste întâlniri nu garantează posibilitatea copiilor de a discuta liber.

Din relatările copiilor, există un educator care folosește injurii și agresivitate fizică pentru a corecta comportamentul. Unul dintre copiii întâlniți avea capul spart și urme de agresiune pe gât. Acesta a relatat că a fost lovit de educator, trântit pe jos și călcat cu piciorul pe cap pentru că a ridicat tonul și a cerut insistent o porție de mâncare. Atunci când refuză să doarmă, copiii sunt puși să facă exerciții fizice chinuitoare (400 de genoflexiuni, să stea cu genunchii flexați timp de 20 de minute). Abuzuri similare au fost semnalate și de ceilalți copii, atât din parte educatorului cât și a copiilor mai mari.

În instituție există izolator, copiii declară că sunt ținuți pentru câteva zile înăuntru dacă încearcă să fugă. Relatăriile copiilor nu coincid cu cele ale personalului, angajații susțin că folosesc încăperea pe post de depozit.

În timpul zilei dar și pe perioada nopții, copiii sunt supravegheați de educatori, astfel încât pot semnala oricând orice problemă care apare. Relația copiilor cu anumiți educatori este foarte bună, în timp ce față de alții, copiii resimt teamă și au tendința de a se ascunde, așa cum reiese din interviurile făcute de monitorii CRJ.

9. Personalul instituției

Conducerea Centrului a enumerat monitorilor CRJ personalul angajat în instituție:

- 1 șef de Centru
- 32 educatori specializați/instructori de educație
- 2 asistenți medicali
- 1 contabil
- 1 administrator
- 1 magazioner
- 2 îngrijitori de curățenie
- 6 bucătari
- 1 șofer
- 3 muncitori necalificați de întreținere
- 6 muncitori fochiști
- 1 muncitori necalificat la bucătărie

Din aceste posturi, următoarele sunt vacante:

- 6 educatori
- 1 asistent medical
- 1 îngrijitor de curățenie
- 1 muncitor fochist

Conducerea centrului și alt personal cu care s-a discutat a afirmat că personalul existent acum în Centru este suficient pentru a acoperi nevoile copiilor și tinerilor care locuiesc în instituție. În ceea ce privește posibilitatea de a angaja mai multe persoane pe post de psiholog și asistent social, conducerea Centrului a afirmat că nu se poate suplimenta numărul de posturi, ceea ce înseamnă că ar trebui să fie înlocuite persoanele care lucrează zi de zi cu copiii, cum ar fi educatorii.

Prezența pe timpul nopții este asigurată de 4 sau 5 educatori.

Conducerea Centrului a afirmat că personalul a participat la cursuri recent. Cu 2 săptămâni în urmă a avut loc un curs pentru educatori. Exemple de cursuri oferite de conducere sunt: protecția copilului, protecția muncii, igienă.

Asistentul social care deservește Centrul este și managerul de caz al copiilor, conform susținerilor conducerii.

10. Inspecții și evaluări periodice

Centrul este supus evaluărilor periodice din partea DGASPC Timiș, SANEPID, Pompieri.

Ultima inspecție a avut loc din partea DGASPC Timiș, cu 2 săptămâni înainte de vizita de monitorizare CRJ. Direcția a evaluat Centrul și a făcut o serie de recomandări pentru îmbunătățirea serviciilor care se acordă copiilor.

11. Respectarea și protecția drepturilor fundamentale, inclusiv CRPD

1. Dreptul la viață

Ultimul deces al unui copil din Centru a avut loc în anul 1999. Decesul s-a petrecut la spitalul Victor Babeș, în urma unei infecții. Monitorii CRJ au informat conducerea Centrului cu privire la Normele procedurale din 2000 privind efectuarea expertizelor medico-legale, în special privind obligativitatea expertizelor în cazul deceselor suspecte.

Monitorii atrag atenția asupra faptului că au găsit într-una din camere otravă de șoareci și pericolul pe care acest fapt îl presupune pentru copii și tinerii care stau în centru.

2. Dreptul de a nu fi supus tratamentelor inumane și degradante

Monitorii atrag atenția că există suspiciunea unor abuzuri din partea personalului Centrului. Față de unii angajați copiii și-au exprimat revolta și indignarea precizând prin exemple și detalii comportamentul dur, vulgar și chiar violent. Inclusiv în ziua vizitei de monitorizare un copil a fost agresat fizic de către un angajat, copilul prezentând răni în zona capului și gâtului. Informația a fost primită din partea mai multor tineri care au subliniat agresivitatea permanentă a aceluiași educator și relele tratamente la care sunt supuși.

3. Dreptul la viață privată

Monitorii au observat că dormitoarele au suprafață mare și sunt compuse din 2- 6 paturi și dulapuri. De asemenea, monitorii au observat că nu există uși despărțitoare la camere, iar spațiul

între dormitoare este deschis. Unii copii și-au delimitat spațiul folosind draperii pe post de uși. Totuși, nu există o intimitate personală.

De asemenea, monitorii au observat lipsa de intimitate la grupurile sanitare. Băile din grupe și de pe coridor nu se încuie, în timp ce la băile pentru personal există posibilitatea de a încuia ușa.

Lipsa respectării dreptului la viață privată este relevată și prin afișarea în cabinetul medical a listei de monitorizare a menstruației fetelor din Centru. Astfel, oricine care intră în cabinetul medical poate vedea aceste informații care țin exclusiv de viața privată a persoanelor.

4. Dreptul de a nu fi supus exploatări

Monitorii CRJ au înțeles din mărturiile tinerilor din Centru că aceștia prestează muncă “cu ziua” la oamenii din localitate. Este necesar ca acești tineri să beneficieze de sprijin pentru a nu fi victime ale exploatării și să nu fie vulnerabili față de riscurile muncii nereglementate. Monitorii au înțeles că personalul Centrului nu se implică în această activitate a tinerilor, însă ținând cont de riscuri, este necesar ca tinerii să primească informații și consiliere privind drepturile lor ca lucrători.

5. Dreptul la viață independentă și integrare în comunitate

Un aspect care a îngrijorat monitorii CRJ a fost numărul mare de copii și tineri care nu sunt vizitați de membrii ai familiei sau alte persoane.

6. Dreptul la educație

O problemă identificată de monitorii CRJ este absenteismul școlar, împreună cu lipsa de motivație a personalului din Centru pentru educația copiilor/tinerilor.

7. Dreptul la sănătate

Monitorii atrag atenția că în weekend tratamentul psihiatric este administrat de personal care nu are studii în domeniul medical. Astfel, asistenta medicală a mărturisit că în weekend lasă în datoria educatorului să administreze medicația existând și riscul unor erori sau neglijențe.

RECOMANDĂRI

1. Cunoscând nevoile și caracteristicile copiilor și adolescenților din centrele de plasament pentru copiii cu dizabilități este imperios necesară înființarea unor posturi de psiholog/psihoterapeut permanent la Recaș care să ofere consiliere psihologică și inclusiv servicii de psihoterapie celor 73 de beneficiari din centru
2. Este necesară clarificarea situației juridice a tinerilor care rămân în Centru după împlinirea vârstei de 18 ani și care nu au nicio măsură de punere sub interdicție. Mai precis, este necesar ca personalul să respecte capacitatea juridică de exercițiu deplină a acestor tineri și să le respecte deciziile
3. Păstrarea listelor cu informații care țin de viața intimă și privată, precum lista cu monitorizarea menstruației, în locuri în care celelalte persoane din centru, indiferent dacă fac parte din personal sau din copii/tineri, să nu aibă acces direct
4. Asigurarea unui stoc suficient de medicamente pentru copii/tineri
5. Monitorizarea și studierea cazurilor beneficiarilor care au părăsit centrul pe o perioadă anume. Din declarațiile unor angajați ai centrului cât și a beneficiarilor există suspiciunea ca adolescenții plecați din centru să se preocupe cu activități ilegale și periculoase
6. Monitorizarea și găsirea de soluții pentru prevenirea și combaterea absenteismului și a abandonului școlar
7. Datorită numărului insuficient de angajați, fapt subliniat de personal, unii educatori având în supraveghere două sau trei grupe (peste 20 de beneficiari) o recomandare ar fi creșterea numărului de angajați până la o schema optimă de personal
8. Măsuri și programe de intervenție socio-profesională care să asigure inserția socială, adaptarea la viața comunitară și dezvoltarea unor modele de bune practici
9. Ținând cont de riscurile muncii nereglementate pe care o prestează unii tineri în comunitate, este necesar ca tinerii să primească informații și consiliere privind drepturile lor ca lucrători

Campania „Lagărele de lângă tine” este un proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România. Pentru detalii accesați www.fondong.fdsc.ro

Pentru informații oficiale despre granturile SEE și norvegiene accesați www.eeagrants.org